

O NENO

Maurice Pialat, 1995

1585

ESTREA EN NUMAX: 29.08.2025 | V.O.S.E. | +12 | 102 min

Gérard ve medrar o seu fillo, o pequeno Antoine. Ten a sensación de que nunca quixo tanto a ninguén e ninguén o quixo tanto. Están Sophie, a súa exmuller, a súa amante... E a vida segue.

«Ao filmar o seu propio fillo, Antoine, e quizais presentindo o final, Pialat achégase ás orixes do cinema, aos irmáns Lumière, nin máis nin menos»

Olivier Père

O irremediable

Por Alain Bergala

Maurice Pialat foi pintor de vocación. Frecuentou a Escola de Artes e Oficios e despois a Escola de Belas Artes. Empeza no teatro nos anos 50 e despois dirixe algunhas curtametraxes a partir de 1960. A primeira, *O amor existe*, é premiado en Venecia. Entra entón a traballar para a televisión. A obra de Pialat (nove películas en 25 anos) revela a un cineasta inclasificable. A súa primeira longa, *O amor existe*, marca o patrón: retratos de marxinados, de torreitos sentimentais. Dividido entre o amor e a misantropía, Pialat filma as relacións familiares nunha permanente procura da verdade: os cadros sen concesións da vida conxugal en *Nós non envellecemos xuntos*, a agonía dunha nai n'*A boca aberta*. Esixente cos actores, crea nas súas rodaxes un ambiente de inseguridade que se reflicte na atmosfera de películas como *Loulou*.

A súa procura do realismo busca restituír os comportamentos humanos desposuídos de todo artificio estético. Os seus longos planos secuencian delatan unha cámara en busca da intimidade dos seres e dan a sensación de improvisación a unhas películas de guión férreo. Tivo algún éxito popular e de crítica: *Baixo o sol de Satán* (1986, Palma de Ouro en Cannes), adaptación do libro de Georges Bernanos, ou *Van Gogh* (1991), retrato persoal e apaixonado dun artista á súa imaxe. Mestura a miúdo e con bos resultados actores profesionais, estrelas consagradas como Gérard Depardieu, Isabelle Huppert, Sandrine Bonnaire ou Jacques Dutronc, con actores amateurs. El mesmo foi actor ocasional, especialmente nas súas propias películas.

Un dos piares do cinema de Pialat é o grupo humano como forma última da desesperación, o momento no que as palabras perderon todo poder de dilucidación simbólica e só queda aos pobres corpos humanos o enlazarse nun abrazo animal no que xa non se sabe distinguir entre o amor e o odio, entre a tolemia e a razón, o eu e o outro. Como chegan a iso os personaxes de Pialat? O primeiro nel é sempre o sentimento do irremediable. Os seus personaxes, en cada escena, saben instantaneamente cal é a súa relación co outro, tanto na derrota como na vitoria e que toda vitoria é ao mesmo tempo unha derrota para o vencedor. Cada un deles ten a intuición fulgurante, no primeiro contacto co outro, no primeiro intercambio de miradas, no ton da primeira palabra que se pronuncia, de que o combate será en balde. Guy Marchand sabe desde a primeira vez que ve a Loulou/Depardieu que Isabelle Huppert está atrapada no seu magnetismo sexual e que a perdeu irremediabilmente. Vincent sempre soubo que o seu irmán Theo, pintor frustrado e celoso do seu xenio, nunca atopará nin a forza nin o desexo verdadeiro de buscarlle o recoñecemento público e comercial. N'*O neno*, Depardieu, a quen ningunha muller se lle resiste, sabe inmediatamente que perdeu "en tanto que pai" ante o seu tenro rival.

En Pialat sempre hai derrota na vitoria do vencedor e hai forza na debilidade do vencido. Hai derrota na certeza íntima de Van Gogh de ser un pintor mellor que Renoir e Cézanne: a de ter que renunciar para sempre ao único recoñecemento que para el ten valor, o do seu irmán Theo. Hai derrota na colección de conquistas de Suzanne: a da renuncia ao amor e ao único mozo que lle importa de verdade. Pero, á inversa, hai unha gran forza na debilidade de Vincent Van Gogh, como nas dúbidas do abade Donissan, que non sabe se esa forza procede de Deus ou do diaño. O cinema de Pialat é exactamente o contrario que o de Rohmer ou Rossellini, nos que a revelación da verdade se atopa ao cabo de erros e cegueiras, de palabras baleiras. En Pialat non hai balbuceos cara á verdade nin hai que descifrar un camiño azaroso: a desgraza é inicial e o personaxe sabe inmediatamente que empezou no mesmo segundo no que empeza o seu calvario, e que, nin a palabra obsesiva nin o arrexuntar ao grupo vai conseguir sacalo de aí.